

ПРЕД СВЕЖИЯ ГРОБ НА ВАЗОВА

Завърши той своето дяло и се прости със земния живот, за да заживее живота на родните безсмъртни. Може да се каже, той бе най-честит между нашите големи поети: допя докрай своята начената преди половина век песен, стана духовен вожд на цяло поколение и създаде епоха в историята на нашата литература.

А кой е духовния вожд на младото поколение, което живее с други — по-големи — изисквания, — вожда на децата, надминали своите бащи? Кой е представителя на по-новия период от развоя на нашата литература? Пенчо Славейков отбеляза нейната нова епоха, но съдбата ни го отне рано, и той не можа да се наложи на новото време с такава мощ, с каквато Вазов се наложи на по-старото: младите ни писатели не тръгнаха здраво по пътя, указан от автора на „Кървава песен“.

Днешната наша литература преживява време на безпътица и безличие: младите писатели блуждаят, и нито един от тях още не ни дава надежда, че ще заеме опразненото място на покойниците-великани.

Както е било всякога и всякжде, застоят и на нашата литература днес се ознаменува с прекалена грижливост спрямо външната, техническата страна — формата — на произведенията за сметка на съдържанието, и със сяло подражаване, грубо заимстване и плагиатство. При това, безсилни да вървят по пътищата на първомайсторите, повечето наши млади поети се увлякоха подир извратеното дяло на чужди писатели от по-долна проба. Отдадени на краен субективизъм и маниерничество, те затъпкаха в тясна заджнена и засенчена улица, и без да съзрат широките и светли хоризонти, захлениха в нея над своите никого нетрогващи скърби. И досадна, пуста, несгряваща, а често пъти и непонятна е тяхната монотонна песен. За какво може да ни пее една сиромашка душа, неоткърмена от живота и от душата на народа? Какво може да роди несгряваната от животворното слънце издънка, обречена преждевременно на увяхване и смърт? Наивните апостоли на тоя „модернизъм“ — рожба на болни души — забравят, че изкуството на първомайсторите е колкото „старо“ толкова и „модерно“, защото, като въплъщава в себе си вечната красота, не се покрива от праха на времето; забравят, че по него съвсем се учили както чуждите големи